

Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen

Landelijk protocol omgaan met
Aziatische duizendknopen

AEQUATOR
groen & ruimte

probos

geofox
Technische Dienstverlening

Divers probleem, geen beleid, geen oplossing

Projectplan landelijk protocol

- Praktijkproef Stichting Probos 2013-2016, beslisboom 2017
- Richtlijn verspreiding voorkomen gemeente Hilvarenbeek Geofoxx milieuexpertise 2017.
- Begin 2018 Aequator Groen & Ruimte, Stichting Probos en Geofoxx milieuexpertise, landelijke aanpak.

Opstellen landelijk protocol

10 financiers:

Provincie Gelderland

Provincie Noord-Brabant

Provincie Utrecht

Rijkswaterstaat

Vereniging van Bos- en
natuurterreineigenaren

Wetterskip Fryslân

Gemeente 's-Hertogenbosch

Gemeente Uden

Gemeente Hilvarenbeek

Gemeente Bronckhorst

Methodiek

- Informatie verzamelen, regionale bijeenkomsten
- Gebruikerspanel, lezersgroep (ca. 50 partijen)
- Concept protocol, infobladen
- Definitief protocol online
- Besteksposten (lopend)
- Communicatie, pers, website, artikelen, bijeenkomsten
- Bestuurlijke inbedding, 2^e kamerbrief, aankaarten gebruikerslijst.

Landelijk protocol

- Infobladen voor herkenning en communicatie
- Infobladen over voorkomen verspreiding bij maaien, grondwerk, groenafval
- Infobladen wegbermen, langs watergangen, spoor, natuur, groen, verharding, constructies, nieuwbouwlocaties

Landelijk protocol

www.bestrijdingduizendknoop.nl/protocol/

Infoblad A Herkenning

[Download de pdf Infoblad A Herkenning duizendknoop](#)

In Nederland komen drie soorten Aziatische duizendknopen algemeen voor: de Japanse duizendknoop, de Sachalinse duizendknoop en de Boheemse duizendknoop. Alle drie deze soorten veroorzaken schade aan natuur, infrastructuur, openbaar groen en bouwwerken. Ze verspreiden zich via stengeldelen en wortelstokken.

Aziatische duizendknopen zijn meerjarig planten en worden afhankelijk van de soort 1,5 tot 6 m hoog. Duizendknopen vormen dichte vegetatiehaarden. De roodbruin gevlekte holle stengels bestaan uit compartimenten. Tussen de stengelcompartimenten zitten de zogenaamde knopen waaraan de plant zijn naam ontleent. De stengels zijn stevig, maar gemakkelijk af te breken. Stengeldelen kunnen vanuit de knopen weer uitgroeien tot een nieuwe plant.

Tabel 1. Overzicht belangrijkste kenmerken van de verschillende soorten duizendknoop.

	Japanse duizendknoop	Boheemse duizendknoop	Sachalinse duizendknoop
	<i>Fallopia japonica</i>	<i>Fallopia x bohe-</i>	<i>Fallopia sachali-</i>

Infoblad A
Herkenning

Infoblad B
Communicatie

Infoblad C
Maaibeheer

Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen

Landelijk protocol omgaan met
Aziatische duizendknopen

AEQUATOR
groen & ruimte

probos

geofox

Stand van zaken onderzoek en kennisvragen duizendknoop

Joyce Penninkhof

's-Hertogenbosch, nov 2019

Praktijkproef duizendknoop 2013-2016

- 120 locaties
- Onderzochte methoden
  - Ultima
  - Glyfosaat
  - Begrazing
  - Intensief maaien
  - Afdekken
  - Uittrekken
- 32 deelnemende organisaties

Royal HaskoningDHV, terreinbeheerder Chemelot Gemeente Deventer
Gemeente Rheden Natuurmonumenten Zuid en Noordoost Twente
Landschap Noord-Holland Stichting Twickel Landgoed De Utrecht
Natuurmonumenten Bergherbos Natuurmonumenten Oost-Veluwe
Landgoed Oranje Nassau's Oord Waterschap Roer en Overmaas
Natuurmonumenten Winterswijk CNME Maastricht en regio
Gemeente Uden Waterschap Vallei & Veluwe Gemeente Renkum
Waterschap Brabantse Delta Waterschap Hunze en Aa's
Waterschap Rivierenland Natuurmonumenten Gooi en Vechtstreek
Waterschap Hollandse Delta PWN Staatsbosbeheer Veluwe Rand
Waterschap Aa en Maas Provincie Gelderland Tuinderij de Es Waterschap de Dommel
Brabants Landschap Landschap Overijssel Natuurpunt Maasmechelen
Gemeente Hilvarenbeek Staatsbosbeheer Regio Zuid/Rijkswaterstaat

Praktijkproef Heetwater (2018-2022)

- Probos en Provincie Gelderland
- Vier bedrijven/methoden
- 35 proefplots in bermen
- NIBIO in Noorwegen: 2015-2018

Onderzoek kieming (2019)

- WUR & Probos
- Financiering: NVWA
- Onderdelen
  - Literatuurstudie
  - Potproef
  - Monitoring

Onderzoek biologische bestrijding met bladvlo (2019-2021)

- CABI, Universiteit Leiden, Koppert
- Financiering: waterschappen, gemeenten, Pro Rail
- Vooronderzoek is gedaan in Verenigd Koninkrijk
- Onderdelen:
  - Ontheffing aanvragen
  - Bepalen uitzetstrategie
  - Verzamelen nieuwe bladvlooiën in Japan
  - Uitzetten bladvlo op proeflocaties en monitoring

Onderzoek effectiviteit verhitting grond (2019)

- WUR, Probos, Tree-O-logic
- Financiering: Van Gelder en Van de Herik
- Onderdelen
  - Verzamelen grond met duizendknoop
  - Zeven en verhitten grond
  - Monitoren gronddepots

Diverse praktijktests en proeven

- Electricide (Roermond, Leeuwarden)
- Herbiekorrels (Wageningen)
- Afgraven en zeven (Rheden)
- Bokashi (Amersfoort)
- Grondzuiger (Ede)
- Grondstomen (Katwijk)
- Bevriezen met stikstof (potproef)
- Overplanten/inzaaien concurrerende vegetatie (Renkum)
- Inpakken in gronddepot (Rotterdam)
- Afdekken, heetwater, begrazen, maaien, uittrekken, ...
- In voorbereiding
  - Biologische bestrijding met schimmel
  - Verhitting in situ

Openstaande kennisvragen

- Beter inzicht in de ecologie van duizendknoop
  - Hoe lang kan de plant in rust gaan (bij bijv. afdekken)?
  - Schaduwverdragenheid
  - Tolerantie hoog grondwater
  - Zaadverspreiding
  - ....
- Meer (wetenschappelijke) validering diverse methoden
- Testen effectiviteit combinaties methoden
- Onderzoek naar effect van verstoren op uitbreidingsnelheid van haarden
- ....

≡ provincie
Gelderland

Orvion
Let nature do the job

geofoxx
milieu expertise

Validatie DNA analyse Duizendknoop op grond

Paul Appeldoorn, Orvion
Luuk de Vetten, Geofoxx
Olga van de Veer, Provincie Gelderland
4 november 2019

Doel en aanpak pilot

Validatie DNA analyse van grond op Duizendknoop met blinde test
Fallopia Japonica, *Fallopia Sachalinensis* en *Fallopia x bohémica*
8 monsters van 8 locaties in de provincie Gelderland

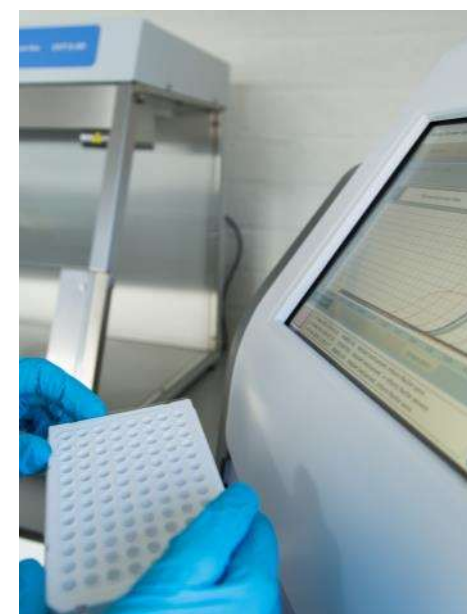

Monsteraanname

Voorbehandeling

DNA analyse

Opzet laboratorium analyse

Aanpak bemonstering conform huidige bodemstandaarden
Grondmonsters (ongezeefd) aangeleverd in 10 liter emmers
Voorbehandeling, gecombineerd met DNA analyse

Monster- nummer	ORVIDetect resultaat
001	+
002	+
003	+
004	+
005	+
006	-
007	-
008	-

Resultaat blinde test

5 monsters positief, 3 negatief

100% goed gescoord op blinde test

Laboratoriumprotocol DNA analyse op grond gevalideerd

Overwegingen & aanbevelingen

Wanneer te gebruiken:

- DNA analyse Duizendknoop als aanvulling / verificatie op visuele inspectie
- Als indicatie aanwezigheid voor depotkeuringen
- Geen onderscheid in dood en levend materiaal, of levensvatbaarheid (steriel zaad, blad). Logisch blijven nadenken wanneer analyse nuttig is

Monsterneming:

- Steekproefsgewijze karakter geeft geen 100% garantie
- Onderzoek betreft momentopname (besmetting kan achteraf optreden)
- Voor de provincie Gelderland is een onderzoeksopzet door Geofoxx gemaakt, in lijn met protocollen voor bodemonderzoek asbest (met aanpassingen specifiek voor JDK)
- Verificatie van opzet voor monsterneming van Geofoxx is nog nodig

Landelijk protocol

- Bundeling van alle beschikbare kennis
- Wens om het ‘levend’ te houden

Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen

Landelijk protocol omgaan met Aziatische duizendknopen

- Gebruik het allen en laat het ons weten!
- Wijs anderen op het protocol.
- Tot nu toe 21+ partijen toegezegd.
- Alle betrokkenen bedankt!

